

Η Ελλάδα και ο «μηδενικός» Νταβούτογλου

«Οι πιρουέτες της στρουθοκαμήλου»

Ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών υποστηρίζει μεταξύ άλλων: «Ακόμη και αν δεν υπήρχε κανένας μουσουλμάνος Τούρκος στην Κύπρο, η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να έχει ένα Κυπριακό ζήτημα. Καμία χώρα δεν μπορεί να μείνει αδιάφορη απέναντι σε ένα τέτοιο νησί, που βρίσκεται μέσα στην καρδιά του ίδιου του ζωτικού της χώρου».

Τελευταία η Ελλάδα αντιλήφθη την ύπαρξη του Αχμέτ Νταβούτογλου και την αντιλήφθη με οδυνηρό τρόπο, όταν ο τελευταίος ανέλαβε καθήκοντα υπουργού Εξωτερικών της γείτονος και συμμάχου Τουρκίας. Ανιέδρασε δε με τον πλέον στρουθοκαμηλικό τρόπο που θα μπορούσε να αντιδράσει: προσπάθησε να αποδείξει ότι δεν υπάρχει πρόβλημα, διαβάζοντας επιλεκτικά και αποσπασματικά μια φράση από τα έργα του, αυτήν η οποία αναφέρεται στην άποψή του για «μηδενικές τριβές με τους γείτονες της Τουρκίας».

Μάλλον όμως δεν αντιλήφθη ποιος θεωρεί «γείτονες» ο Α. Νταβούτογλου. Διότι απ' ό,τι φαίνεται από τα γραφόμενά του, για όποιον τα διαβάζει, την Ελλάδα και την Κύπρο δεν πρέπει να τη συμπεριλαμβάνει σε αυτή τη χορεία! Και επειδή τα ανωτέρω στρουθοκαμηλικά εγράφησαν αναφορικά με τις πιθανές προοπτικές εξελίξεων στο Κυπριακό, ας δούμε με λεπτομέρειες τι γράφει ο Α. Νταβούτογλου στο βιβλίο του με τίτλο «Στρατηγικό Βάθος» (Κωνσταντινούπολη, 2004, 18η έκδοση, 1η έκδοση 2001) για το θέμα αυτό.

Αναφορικά με τη γεωπολιτική σημασία του διπόλου Αιγαίο-Κύπρος ο Α. Νταβούτογλου είναι σαφής και ακριβής. Αναπτύσσει τη γεωπολιτική συσχέτιση αυτού του διπόλου και αναδεικνύει τη σημασία του για την Τουρκία. Διαβάζοντας το σημείο αυτό και ειδικά τα σχετικά με τη «Θαλάσσια σύνδεση» που αναφέρει, αντιλαμβανόμαστε γιατί η πρόσφατη συμφωνία μας με την Αλβανία για τη χάραξη θαλασσίου συνόρου μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας ονόμασε τις καθορισθείσες περιοχές ως «περιοχές πολλαπλών χρήσεων», με έναν όρο ο οποίος δεν υφίσταται νομικά στο Δίκαιο της Θαλάσσης, και δεν έκανε μνεία σε Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), απλούστατα διότι δεν έπρεπε να ερευνηθεί η Τουρκία, η οποία από την εποχή της Τανσού Τσιλέρ είχε δηλώσει την ισχύ του casus belli και για την περίπτωση του Ιονίου πελάγους-Αδριατικής! Συνεπώς, ενώ έχουμε κατ' ουσίαν εφαρμόσει το δικαίωμά μας για ΑΟΖ με την Αλβανία, δεν το επικαλούμεθα από νομική άποψη.

Ο καθηγητής Ιωάννης Μάζης επεξηγεί τη δήλωση του Αχμέτ Νταβούτογλου περί «μηδενικών τριθών με τους γείτονες».

Ας δούμε όμως τι γράφει ο... «μηδενικός» Α. Νταβούτογλου (σελ. 174): «(Οι τελευταίες εξελίξεις έδειξαν ότι) Οι ΗΠΑ δημιουργώντας μια δυναμική σχέση μεταξύ των πολιτικών τους για την ανατολική Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, επιδιώκουν να έχουν υπό έλεγχο την Hinterland (Ενδοχώρα) της Ευρώπης και να καλύψουν το γεωπολιτικό κενό που εμφανίσθηκε στον άξονα Βαλκανίων-Μέσης Ανατολής μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ενωσης. Το Αιγαίο και η Κύπρος είναι δύο σημαντικά σκέλη, τόσο στη γραμμή ανατολικής Ευρώπης-Μέσης Ανατολής από άποψη χερσαίας σύνδεσης, όσο και στη γραμμή Αδριατικής-ανατολικής Μεσογείου-Κόλπου από άποψη θαλάσσιας σύνδεσης». Παρατηρούμε ότι ο Τούρκος καθηγητής (και νυν υπουργός) εκφράζεται με καθαρά γεωπολιτικούς όρους (Hinterland) και όχι με αυτούς οποιασδήποτε «θεωρίας» διεθνών σχέσεων. Επίσης σημασιοδοτεί με μεγάλη βαρύτητα τη θαλάσσια εμπορευματική

σύνδεση Αδριατικής-ανατολικής Μεσογείου και Κόλπου, κάτι που στη φιλτάτη πατριδα μας οφείλουμε αμέσως να κατανοήσουμε.

Επίσης γλαφυρότατος και με τολμηρές εκφράσεις, όπως π.χ. «νέες εφορμήσεις» κλπ., εμφανίζεται ο Α. Νταβούτογλου όταν καθορίζει το γεωγραφικό σύμπλοκο εντός του οποίου θεωρεί ότι η Τουρκία έχει σημαντικό γεωστρατηγικό ρόλο και ασφαλώς οφείλει να τον... αναλάβει! Επίσης είναι σημαντικό να δει ο ανυποψίαστος αναγνώστης με πόση γεωπολιτική σοφία και ακρίβεια προσδιορίζει, υπό το φως της Γεωγραφίας Μεταφορών Εμπορευμάτων και της Αμυντικής Γεωγραφίας, και όχι αοριστολογώντας, τον χώρο αυτό ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών. Γράφει λοιπόν στη σελ. 175: « (...) Μέσα σε αυτόν τον στρατηγικό σχεδιασμό, το ζήτημα της Κύπρου θα έλθει στο προσκήνιο με πιο ενεργό τρόπο (...). Σήμερα, μεταξύ Ανατολικής Ευρώπης-Βαλ-

κανίων-Αδριατικής-Αιγαίου-ανατολικής Μεσογείου-Μέσης Ανατολής και Κόλπου διαμορφώνεται ένα πεδίο πολύ δυναμικής αλληλεπίδρασης (...). Πάνω σε αυτή τη γραμμή που ενοποιεί τα Βαλκάνια με τη Μέση Ανατολή θα είναι αναπόφευκτη η ανάπτυξη νέων εφορμήσεων».

Στο υποκεφάλαιό του με τίτλο «Ο στρατηγικός γόρδιος δεσμός της Τουρκίας: η Κύπρος» ο Α. Νταβούτογλου δεν αφήνει την παραμικρή αμφιβολία για το πώς η Τουρκία αντιλαμβάνεται γεωστρατηγικά την Κύπρο και δηλώνει εμμέσως, πλην όμως σαφέστατα, ότι οι ελλαδο-κυπριακοί σχεδιασμοί της «δικονομικής, διζωνικής, ομοσπονδιακής» (σ.σ. ...και άλλα πολυσύλλαβα...) Κύπρου», δεν εκλαμβάνονται παρά ως φληναφήματα για την Αγκυρα, η οποία έχει χαράξει στιβαρή, σοβαρή και γεωστρατηγικά θεμελιωμένη πολιτική για την Κύπρο, την οποία αξιολογεί και θεωρητικώς (δηλ. από γεωπολιτική οπτική γωνία) ως εξάρτημά της! Γράφει λοι-

πόν ο... «μηδενικός» Α. Νταβούτογλου: «Η Κύπρος, που κατέχει κεντρική θέση μέσα στην παγκόσμια ήπειρο, ευρισκόμενη σχεδόν σε ίση απόσταση από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, βρίσκεται μαζί με την Κρήτη επάνω σε μία γραμμή που τέμνει τις οδούς θαλάσσιας διέλευσης. Η Κύπρος κατέχει θέση μεταξύ των Στενών, που χωρίζουν Ευρώπη και Ασία, και της Διώρυγας του Ζουέζ, η οποία χωρίζει Ασία και Αφρική, ενώ συγχρόνως έχει τη θέση μιας σταθερής βάσης και ενός αεροπλανοφόρου, που θα πιάνει τον σφυγμό των θαλασσιών οδών του Αντεν και του Ορμούζ, μαζί με τις λεκάνες του Κόλπου και της Κασπίας, οι οποίες είναι οι πιο σημαντικές οδοί σύνδεσης Ευρασίας-Αφρικής».

Ας δούμε τώρα τι παθαίνει, κατά τον Α. Νταβούτογλου, μια χώρα που αγνοεί την Κύπρο (σελ. 176): «Μια χώρα που αγνοεί την Κύπρο δεν μπορεί να είναι ενεργή στις παγκόσμιες και περιφερειακές πολιτικές. Στις παγκόσμιες πολιτικές δεν μπορεί να είναι ενεργή, διότι αυτό το μικρό νησί κατέχει μια θέση που (μπορεί να) επηρεάζει ευθέως τις στρατηγικές συνδέσεις Ασίας-Αφρικής, Ευρώπης-Αφρικής και Ευρώπης-Ασίας. Στις περιφερειακές πολιτικές δεν μπορεί να είναι ενεργή, διότι η Κύπρος με την ανατολική μύτη της στέκεται σαν βέλος στραμμένο στη Μέση Ανατολή, ενώ με τη δυτική ράχη της αποτελεί τον θεμέλιο λίθο των στρατηγικών ισορροπιών που υπάρχουν στην ανατολική Μεσόγειο, στα Βαλκάνια και στη βόρεια Αφρική». Αραγε η Ελλάδα ενδιαφέρεται να έχει στρατηγικό ρόλο στις «περιφερειακές»; Και αναφερόμαστε κυρίως στη Βαλκανική, την οποία η Αθήνα αναφέρει διαρκώς τα τελευταία 20 χρόνια ως χώρο όπου πρέπει να «επεκταθεί» οικονομικοπολιτικά και πολιτισμικά.

Στη συνέχεια ο Τούρκος καθηγητής και εξωκοινοβουλευτικός υπουργός Εξωτερικών ξεκαθαρίζει την τουρκική πολιτική έναντι της Κύπρου και της Ελλάδας, τονίζοντας ότι η Κύπρος πρέπει να «βγει» από την «τουρκο-ελληνική εξίσωση» (!), δηλαδή αυτό ακριβώς που εφαρμόζει τώρα η Αγκυρα σε συνεργασία με το δίπολο της «Ειδικής Σχέσης» Λονδίνου-Ουάσι-

γκτον, πιέζοντας την Αθήνα και τη Λευκωσία να «κλείσουν» το Κυπριακό κατά τις τουρκικές βουλήσεις, ώστε μετά, υφιστάμενης μιας σχέσης υποτέλειας της Ελλάδας και της Κύπρου έναντι της Τουρκίας, να μην υπάρχουν παρά «μηδενικές τριβές» με τους «υποτελείς»! Γράφει χαρακτηριστικά ο Α. Νταβούτογλου για όποιους γνωρίζουν στοιχειωδώς γραφή και ανάγνωση και συνεπώς δύνανται να αντιληφθούν: «Η Τουρκία, επηρεαζόμενη λόγω θέσης από πολλές ισορροπίες, είναι υποχρεωμένη να αξιολογήσει την Κυπριακή πολιτική της, βγάζοντάς τη από την τουρκο-ελληνική εξίσωση. Η Κύπρος γίνεται με αυξανόμενη ταχύτητα ένα ζήτημα Ευρασίας και Μέσης Ανατολής-Βαλκανίων (δυτικής Ασίας-ανατολικής Ευρώπης). Η Κυπριακή πολιτική (σ.σ. της Τουρκίας) πρέπει να τοποθετηθεί σε ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο, με τρόπο αρμόζοντα σε αυτό το νέο στρατηγικό πλαίσιο. Στο ζήτημα της Κύπρου από πλευράς Τουρκίας η σημασία μπορεί να εντοπισθεί σε δύο κύριους άξονες: Ο ένας εξ αυτών είναι ο άξονας της ανθρώπινης αξίας, προσανατολισμένος στην κατοχύρωση της ασφάλειας της μουσουλμανικής τουρκικής κοινότητας, ως αποτέλεσμα της ιστορικής ευθύνης της Τουρκίας. (...)». Και συνεχίζει ο Τούρκος καθηγητής και υπουργός, για όποιον δεν έχει ακόμα αντιληφθεί, εξηγώντας τι σημαίνει αυτό το ζήτημα ασφάλειας της «τουρκο-μουσουλμανικής κοινότητας», δίνοντας και διεθνή «παραδείγματα» γεωστρατηγικής συμπεριφοράς, τα οποία η Τουρκία θα πρέπει να ακολουθήσει: «(...) Μια αδυναμία (σ.σ. της Τουρκίας) που (σ.σ. ενδεχομένως) θα φανερωθεί στο θέμα της ασφάλειας και της προστασίας της τουρκικής κοινότητας της Κύπρου, μπορεί να εξαπλωθεί σαν κύμα στη δυτική Θράκη και στη Βουλγαρία, ακόμη και στο Αζερμπαϊτζάν και στη Βοσνία. Ο δεύτερος σημαντικός άξονας του Κυπριακού είναι η σημασία που έχει το νησί αυτό από γεωστρατηγική άποψη (...). Ακόμη και αν δεν υπήρχε κανένας μουσουλμάνος Τούρκος στην Κύπρο, η Τουρκία είναι υποχρεωμένη να έχει ένα Κυπριακό ζήτημα. Καμία χώρα δεν μπορεί να μείνει αδιάφορη απέναντι σε ένα τέτοιο νησί, που βρίσκεται μέσα στην καρδιά του ίδιου του

ζωτικού της χώρου (...)». Δεν νομίζουμε ότι χρειάζεται ιδιαίτερη ευφυΐα για να αντιληφθεί κάποιος πόσο «θετικός» είναι ο γκουρού της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής απέναντι σε μια δίκαιη λύση του Κυπριακού, όπως τουλάχιστον αυτή γίνεται αντιληπτή από την πλευρά της Αθήνας και της σημερινής κυπριακής ηγεσίας. Επίσης καθιστά σαφές το γεγονός ότι οποιαδήποτε μορφής επιχείρημα, ακόμη και αυτό που ο ίδιος προτάσσει, δηλαδή το περί της «ασφαλείας» της τουρκομουσουλμανικής κοινότητας, είναι περιττό, διότι εκείνο το οποίο έχει σημασία για τον Τούρκο υπουργό και συνεπώς για την Αγκυρα είναι το ίδιο το νησί, πέρα από οποιοδήποτε επιχείρημα, το οποίο σε τελευταία ανάλυση ο Α. Νταβούτογλου με την ανωτέρω ρήση του το υποθαμνίζει σε απλό...πρόσχημα! Ακούει κανείς;

Ακόμη σαφέστερος γίνεται ο Α. Νταβούτογλου αναλύοντας τις διαστάσεις της γεωστρατηγικής σημασίας της ... (κρατηθείτε...!) «Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου» και του «Ελληνικού Τμήματος»! Ας διαβάσουμε λοιπόν στη σελίδα 179: «Αυτή η γεωστρατηγική σημασία έχει δύο διαστάσεις. Η μία εξ αυτών έχει στενή στρατηγική σημασία και έχει σχέση με τις ισορροπίες Τουρκίας-Ελλάδας και Τ.Δ.Β. Κύπρου-Ελληνικού Τμήματος στην ανατολική Μεσόγειο. Η δεύτερη διάσταση της γεωστρατηγικής σημασίας είναι ευρείας στρατηγικής σημασίας και σχετίζεται με τη θέση του νησιού μέσα στις παγκόσμιες και περιφερειακές στρατηγικές». Επανερχόμαστε: Γίνεται αντιληπτό ότι ο Τούρκος υπουργός είναι πολύ μακριά από μια λύση που να μην εμπεριέχει τη διχοτόμηση της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ένα σοβαρό, ονοματισμένο κράτος, με την επωνυμία «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου» και σε κάτι απροσδιόριστο και «χυλοειδές», άρα μελλοντική βορά της Τουρκίας, που το ονομάζει «ελληνικό τμήμα»; Μήπως θα πρέπει να του χρονοστάμε και ευγνωμοσύνη επειδή το ονομάζει «ελληνικό», κάτι που εμείς εδώ στην Αθήνα δεν το λμούμε πλέον ούτε να σκεφθούμε, από τον φόβο μήπως θεωρηθούμε «ακράιοι»; Μήπως θα πρέπει να αναρωτηθούμε και πάλι σχετικά με το τι άραγε εννοεί ο Α. Νταβούτογλου ανα-

Η τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974, χαρακτηρίζεται από τον Α. Νταβούτογλου ως «στρατηγικό πλεονέκτημα που απέκτησε η Τουρκία».

φορικά με «τη θέση του νησιού μέσα στις παγκόσμιες και περιφερειακές στρατηγικές»; Μήπως στο ερώτημα αυτό θα πρέπει να δούμε τον ρόλο της Κύπρου στις ελληνο-ισραηλινές, ελληνο-λιθανικές, ελληνο-συριακές και ελληνο-αιγυπτιακές πετρελαϊκές και διασυνοριακές σχέσεις; Μήπως θα πρέπει να δούμε τον ρόλο του «στρατηγικού βάθους» σε αέρα και θάλασσα που προσφέρει η Κύπρος σε όλους τους γεωστρατηγικούς παράγοντες/κέντρα ισχύος της νοτιοανατολικής Μεσογείου; Μήπως θα πρέπει να αναρωτηθούμε τι έχουμε πράξει ως Ελλάδα και έστω ως «εγγυήτρια δύναμη» στον τομέα της αξιοποίησης αυτών των γεωγραφικών/γεωπολιτικών πλεονεκτημάτων του «νησιού»;

Για πολλοστή φορά ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας καταλήγει με ένα δίδαγμα το οποίο μπορεί πλέον να εφαρμοζέται από τη θέση του, η οποία είναι πολύ

ουσιαστικότερη από αυτή ενός απλού Τούρκου υπουργού, λόγω των εσωτερικών πολιτικών ανακατατάξεων στη γείτονα και της βαθμιαίας κατάρρευσης του Ερντογάν επί του στρατιωτικού κατεστημένου. Ας διαβάσουμε στη σελ. 180: «Την Κύπρο δεν μπορεί να την αγνοήσει καμία περιφερειακή ή παγκόσμια δύναμη που πραγματοποιεί στρατηγικούς υπολογισμούς στη Μέση Ανατολή, στην ανατολική Μεσόγειο, στο Αιγαίο, στο Σουέζ, στην Ερυθρά Θάλασσα και στον Κόλπο. Η Κύπρος βρίσκεται σε τόσο ιδανική απόσταση από όλες αυτές τις περιοχές, ώστε έχει την ιδιότητα μιας παραμέτρου που (μπορεί να) επηρεάζει καθεμία από αυτές ευθέως. Το στρατηγικό πλεονέκτημα που απέκτησε την δεκαετία του 1970 πάνω σε αυτή την παράμετρο, πρέπει να το αξιοποιήσει όχι ως στοιχείο μιας αμυντικής Κυπριακής πολιτικής με στόχο τη διαφύ-

λαξη του status quo, αλλά ως ένα θεμελιώδες στήριγμα μιας διπλωματικής φύσης επιθετικής θαλάσσιας στρατηγικής». Η τουρκική εισβολή και κατοχή στο νησί ονομάζεται λοιπόν από τον Τούρκο υπουργό και διανοούμενο ως «στρατηγικό πλεονέκτημα που απέκτησε η Τουρκία τη δεκαετία του 1970»!

Αναφορικά με το πόσο «διπλωματικής φύσης» είναι οι πτήσεις πάνω από ελληνικά νησιά στο Αιγαίο, με κίνδυνο «θερμού επεισοδίου», διαπιστωμένο από όλη την ελληνική πολιτική ελίτ, προσωπικά δεν το γνωρίζουμε! Νομίζουμε όμως ότι ο... «μηδενικός» Α. Νταβούτογλου δεν εννοεί αυτό που εμείς εδώ αντιληφθήκαμε με τη φράση «μηδενικές τριβές με τους γείτονες» ή, εν πάση περιπτώσει, δεν το εννοεί όσον αφορά την Ελλάδα και την Κύπρο! Μάλλον πρέπει να σοβαρευτούμε! ■